

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXIII. — Wydana i rozesłana dnia 2 czerwca 1874.

70.

Ustawa z dnia 19 maja 1874,

o zakładaniu ksiąg hipotecznych dla kolei żelaznych, o skutku przyznanych praw hipotecznych na kolei żelaznej i o hipotecznem zabezpieczeniu praw zastawu, służących właścicielom obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowilem i stanowią co następuje:

I. O zakładaniu ksiąg hipotecznych dla kolei żelaznych.

1. Przepisy ogólne.

§. 1.

Dla kolei żelaznych, na użytek publiczny służyć mających i do wybudowania których nadano przedsiębiorcom prawo wywłaszczenia, założone będą księgi hipoteczne kolejowe.

§. 2.

Do księgi hipotecznej dla kolei żelaznych wpisane będą wszystkie grunta, w posiadaniu przedsiębiorstwa kolejowego zostające a na których ma się odbywać ruch kolei żelaznej (grunta kolejowe).

§. 3.

Księga hipoteczna kolejowa składa się z wykazów hipotecznych kolejowych i ze zbioru dokumentów.

§. 4.

Wykaz hipoteczny sporządzić należy dla każdej kolei żelaznej a względnie dla każdej jej części, która w obec wierzycieli ma stanowić całość.

Dla kolei żelaznych, wychodzących poza obręb krajów, w których ustawa niniejsza obowiązuje, jakoteż dla kolei żelaznych zagranicznych, których linia leży częściowo w tymże obrębie, utworzony będzie wykaz hipoteczny tej ich części, która leży w granicach owego obrębu.

§. 5.

Kolej, która jest przedmiotem wykazu hipotecznego, uważać należy za jedność hipoteczną.

Jedność ta obejmuje także wszystkie materyał, w posiadaniu przedsiębiorstwa będący,

1. przeznaczony do budowy lub utrzymania kolei w dobrym stanie, o ile się już znajduje w obrębie do kolei należącym, lub

2. należący do ruchu kolei, a mianowicie tak

a) połączony stale z koleją, jakoteż

b) przeznaczony do stałego w miejscu użytku, tudzież

c) wszelki inny, potrzebny do przewozów i w ogóle do ruchu kolei.

Co się tyczy kolei zagranicznych, których linia leży częściowo w krajach, gdzie ustawa niniejsza obowiązuje, materyał ich pod 2 a) wzmiankowany, nie będzie uważany za należący do jedności hipotecznej, chyba, że w umowie, z Rządem tej kolei zawartej, co innego postanowiono.

§. 6.

Na częściach kolei, za jedność hipoteczną uważanej, praw hipotecznych nabywać nie można.

Natomiast, pomimo uważania kolei za jedność hipoteczną, pojedyncze części składowe onejże mogą stanowić własność podzieloną lub spólną; mogą także na pojedynczych częściach składowych kolei ciężzyć inne prawa, ścieśniające wykonywanie prawa własności, jakimi są służebności gruntowe i prawa dzierżawne ze skutkiem praw rzeczowych.

Podobnie uważanie kolei za jedność hipoteczną nie wzbrania, ażeby służące państwu prawo wykupna lub kaduku ograniczonym zostało do przedmiotów, prawu temu na mocy ustawy lub umowy podlegających.

§. 7.

Gdy się sporządza wykaz hipoteczny dla kolei żelaznej, tylko ten może nabyć praw hipotecznych jako właściciel kolei, przedmiot wykazu hipotecznego stanowiącej, kto otrzymał koncesyą na tę kolej.

Jeżeli posiadanie przejdzie później na kogo innego, ale kolej nie jest opuszczoną (§. 45), tylko ten może ją nabyć hipotecznie, któremu koncesyą będzie udzielona lub któremu ministerstwo handlu zapewni nadanie koncesyi.

§. 8.

Wykaz hipoteczny kolei żelaznej składa się z karty stanu majątkowego kolei, z karty własności i z karty ciężarów.

Karta stanu majątkowego kolei powinna w napisie wyrażać nazwę i kierunek kolei i dzieli się na dwie części. W pierwszej części wymienia się pojedyncze grunta kolei żelaznej razem z temi, które stanowią własność podzieloną lub spólną a w drugiej części te prawa rzeczowe, z posiadaniem kolei lub pojedynczymi gruntami kolei żelaznej, połączone, które przedsiębiorstwo ma na cudzych gruntach.

W karcie własności wyszczególnić należy firmę i siedzibę przedsiębiorstwa, tudzież prawa, służące temuż do jedności hipotecznej, jakoteż ograniczenia tych praw, licząc do takowych w szczególności prawa wykupu lub kaduku, służące państwu.

Karta ciężarów dzieli się na dwie części. Do pierwszej części wpisuje się ciężary, odnoszące się do jedności hipotecznej, do drugiej ciężary odnoszące się do pojedynczych gruntów kolei, jakoteż prawa osób trzecich do tychże gruntów (§. 6 ustęp 2), służące im z tytułu własności podzielonej lub wspólnej.

Dopóki grunta kolei żelaznej, jedność hipoteczną stanowiące, nie będą rozpoznane i w pierwszej części karty stanu majątkowego wyszczególnione, wykaz hipoteczny uważać należy za tymczasowy i potrzeba go jako taki oznaczyć w sposób w oko wpadający.

§. 9.

Od dnia otworzenia wykazu hipotecznego, chociażby tylko tymczasowego, jedność hipoteczna, dla której wykaz sporządzono, uważana będzie za ciało hipoteczne, a wykaz, za wykaz hipoteczny w myśl powszechnej ustawy o księgach gruntowych.

Pod względem warunków i wykonania wpisów do księgi dla kolei żelaznych tudzież ich skutków, jakoteż pod względem wykreśleń i dopisań, obowiązują przepisy powszechnej ustawy o księgach gruntowych, o ile czego innego nie stanowi ustawa niniejsza.

§. 10.

Zakładanie i utrzymywanie księgi dla kolei żelaznych należy do następujących sądów:

1. Dla kolei nie przechodzących po za granice kraju, do trybunału pierwszej instancji, znajdującego się w siedzibie władzy administracyjnej krajowej.

2. Dla kolei, przecinających więcej krajów niż jeden, do tego trybunału pierwszej instancji, w siedzibie władzy administracyjnej krajowej jednego z tych krajów znajdującego się, do którego przedsiębiorstwo wniesie prośbę o sporządzenie wykazu hipotecznego.

Jeżeli posiadłość kolejowa przedsiębiorstwa rozpada się na więcej jedności hipotecznych, które na mocy powyższych przepisów powinny być wpisane do ksiąg utrzymywanych w rozmaitych trybunałach, natenczas ministerstwo handlu, wysłuchawszy przedsiębiorstwo, postanowi, który z owych trybunałów ma sporządzić i utrzymywać wykazy hipoteczne dla wszystkich jedności hipotecznych, do przedsiębiorstwa należących.

§. 11.

Trybunał, w którym sporządzono wykaz hipoteczny dla kolei żelaznej, jest od dnia otwarcia wykazu hipotecznego właściwą instancją rzeczową do wszystkich spraw, dotyczących się łącznej jedności hipotecznej, dla której sporządzono wykaz.

Do spraw, dotyczących się tylko pojedynczych gruntów kolejowych, właściwość tego trybunału jako instancji rzeczowej zaczyna się dopiero od dnia, w którym grunta kolei żelaznej będą w jej wykazie hipotecznym umieszczone.

2. Przepisy szczególne.

A. Sporządzenie wykazu tymczasowego.

§. 12.

O otwarciu tymczasowego wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych, na których w czasie wejścia ustawy niniejszej w moc obowiązującą, ruch już się odbywa, lub których kierunek w czasie tym przynajmniej o tyle jest oznaczony, że można wskazać obręby sądów powiatowych, przez które kolej będzie przechodziła i trybunał, w którym wykaz hipoteczny sporządzić należy, przedsiębiorcy prosić powinni tenże trybunał w ciągu trzech miesięcy od rzeczzonego terminu.

O otwarciu takiego wykazu dla kolei żelaznych, których kierunek dopiero później w rzeczonym sposobie będzie oznaczony, przedsiębiorcy prosić powinni właściwy trybunał w przeciągu trzech miesięcy po oznaczeniu kierunku kolei.

§. 13.

Do prośby o otwarcie tymczasowego wykazu hipotecznego dołączyć należy:

1. Wydane od ministerstwa handlu bezpośrednio lub z jego polecenia, potwierdzenie kierunku kolei i właściwości od tego zależnej (§. 10), jakoteż, że według §. 1 kolej ma stanowić przedmiot księgi dla kolei żelaznych.

2. Szkic topograficzny, przedstawiający linią kolei, oraz obręby sądów powiatowych które kolej przecina, jakoteż spis tych sądów powiatowych.

3. Dokumenty potrzebne do utworzenia jedności hipotecznej i do ocenienia praw służących przedsiębiorstwu do tejże jedności hipotecznej (dokument koncesyi, statuty itp.).

Co się tyczy dokumentów pod liczbą 3 wzmiankowanych złożyć należy tak oryginały tychże, jak i odpisy proste (odeiski).

§. 14.

Gdy trybunał uzna się za właściwy i jeżeli prośba będzie odpowiadała przepisom, lub też, po usunięciu dostrzeżonych uchybień, trybunał sporządzi wykaz tymczasowy.

Tu w pierwszej części karty stanu majątkowego umieścić należy załączone potwierdzenie kierunku kolei i szkic topograficzny, tudzież wpisać do karty własności tak prawa, służące przedsiębiorstwu do łącznej jedności hipotecznej, która ma być utworzona, jakoteż ograniczenia tychże praw, ze złożonych dokumentów wynikające.

Załączone odpisy proste, których zgodność z oryginałami z urzędu potwierdzić należy, przechowywane będą w zbiorze dokumentów.

§. 15.

Dzień otwarcia wykazu hipotecznego tymczasowego oznajmić należy z urzędu przedsiębiorstwu, jakoteż sądom powiatowym, nie wyłączając sądów delegowanych miejsko powiatowych, których obręby kolej ma przecinać, i ogłosić go edyktem, a to wywieszając takowy w sądzie i zamieszczając go jednorazowo w podającej ogłoszenia urzędowe gazecie kraju lub krajów, które kolej przecina.

§. 16.

Jeżeli kolej, dla której otworzono wykaz hipoteczny tymczasowy, miała już koncesyą przed wejściem ustawy niniejszej w moc obowiązującą, wezwać należy w edyktie wszystkich, którym służy prawo, całą jedność hipoteczną obciążającą, a których już podług przepisu §. 49 nie zabezpieczono, aby się zgłosili ze swojemi roszczeniami.

Do wezwania tego, jakoteż do postępowania, które ma nastąpić po jego wydaniu, zastosować należy przepisy zawarte w ustawie z dnia 25 lipca 1871 (Dz. u. p. Nr. 96) o stwierdzeniu stanu ciężarów, z tą zmianą, że terminy edyktalne wynosić mają tylko trzy miesiące, i że dla podania edyktów do wiadomości dość jest wywiesić takowe w sądzie i zamieścić raz w gazecie krajowej obwieszczenia urzędowe ogłaszającej.

§. 17.

Skutek wpisu prawa rzeczowego do tymczasowego wykazu hipotecznego rozciąga się na cały obszar jedności hipotecznej.

Każdy grunt kolei żelaznej, który do wykazu hipotecznego ma być wpisany, zaczyna ulegać temu skutkowi od chwili, gdy przedsiębiorstwo grunt nabyło, chociażby jeszcze nie postarało się o hipoteczne wykreślenie.

Wpis do tymczasowego wykazu hipotecznego nie ma wpływu na nabycie trwanie tych praw, które mają ciężzyć na gruncie kolei żelaznej po zapisaniu tegoż do jej wykazu hipotecznego.

Podobnież prawa do gruntu kolejowego, w chwili nabycia tego gruntu istniejące, lub później powstałe, o których uchylenie postarać się należy przed wpisaniem gruntu do wykazu hipotecznego, pozostaną nienaruszone dopóty, dopóki nie będą uchylone.

B. Rozpoznanie gruntów kolejowych.

§. 18.

O zarządzenie dochodzeń w celu rozpoznania gruntów kolejowych i wpisania tychże do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych, upraszać powinno przedsiębiorstwo właściwe sądy powiatowe.

Rozpoznanie gruntów kolejowych jest obowiązkiem tych sądów powiatowych, nie wyjmując sądów delegowanych miejsko powiatowych, w których obrębie leżą te grunta.

Koszta czynności urzędowych, które podejmą sądy i władze administracyjne w celu rozpoznania gruntów kolejowych, ponosi przedsiębiorstwo.

a) Dla kolei lub części kolei na których ruch jeszcze się nie odbywa.

§. 19.

Prośbę o zarządzenie dochodzeń, w §. 18 wzmiankowanych, na takich kolejach lub częściach kolei, na których ruch jeszcze się nie odbywa, podać należy w ciągu trzech miesięcy po skończeniu wykupna gruntów w obrębie właściwego sądu powiatowego; jeżeli zaś w chwili, gdy ustawa niniejsza weszła w moc obowiązującą, wykupno było już w obrębie tego sądu powiatowego skończone, podać należy prośbę w ciągu sześciu miesięcy po tym terminie.

Do prośby dołączyć należy:

1. Spisy nabytych gruntów uporządkowane gminami katastralnemi, z przydaniem, jak są oznaczone w rejestrze katastralnym i kto je poprzednio posiadał, tudzież spisy praw rzeczowych, z posiadaniem kolei lub każdego z osobna gruntu, połączonych, a które w obrębie tegoż sądu powiatowego mają być wykonywane, nakoniec ciężarów, które do pewnych gruntów są przywiązane a mają być zapisane w wykazie hipotecznym kolei żelaznej, jakoteż praw z tytułu podzielonej lub wspólnej własności trzecim osobom służących.

2. Mapy przedstawiające położenie i granice nabytych gruntów.

3. Dokumenty, z których możnaby ocenić wykazane stosunki prawne.

4. Potwierdzenia własności nabytych gruntów i praw z niemi połączonych, o ile potwierdzenia te nie są już zawarte w dokumentach, udowadniających nabycie. Potwierdzenia te, jeżeli grunt nabyto drogą wywłaszczenia, pochodzić mają od władzy administracyjnej, w innym zaś przypadku od przełożonego gminy.

Dokumenty, służące do udowodnienia nabycia, powinny być zaopatrzone w to wszystko, co jest potrzebne aby wpisanie do ksiąg hipotecznych nastąpić mogło.

Co się tyczy dokumentów pod liczbą 3 i 4 wymienionych złożyć należy tak ich oryginały jak i odpisy proste.

§. 20.

Ciężary hipoteczne i inne, których zrealizowanie mogłoby doprowadzić do przymusowej sprzedaży gruntu kolejowego, nie mogą być wpisane do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych.

Jeżeli ciężary takie są przywiązane do gruntu, który nie został nabyty drogą wywłaszczenia, albo, jeżeli przedsiębiorstwo żąda, aby ciężary, które podług ustawy wpisane być mogą, nie zostały wpisane, natenczas przedsiębiorstwo powinno albo dokumentami, w to wszystko co jest potrzebne, aby wpisanie do ksiąg hipotecznych nastąpić mogło, zaopatrzonemi, udowodnić, że uprawniony pozwala na przeniesienie gruntu bez ciężarów do wykazu hipotecznego kolei żelaznej, albo postarać się o sądowe wezwanie uprawnionych, iżby złożyli deklaracją pod względem żadanego przeniesienia bez ciężarów.

W ostatnim przypadku do prośby w §. 18 wzmiankowanej dołączyć należy rubra z szczegółami potrzebnemi do zawiadomienia uprawnionych a w których w szczególności podać należy nazwę gruntu, mającego się przenieść i wyrazić prawo, służące każdemu z uprawnionych.

§. 21.

Sąd powiatowy zbadać powinien prośbę i, o ile potrzeba, porównać takową z księgą publiczną; powinien to zaś uczynić albo sam, albo, jeżeli owa księga w innym sądzie jest utrzymywana, poruczyć tę czynność tamtemu sądowi. Jeżeli by postrzeżono niezgodności, lub jeżeli będą potrzebne wyjaśnienia, sąd dać powinien przedsiębiorstwu stosowne polecenie, aby wadliwość usunęło.

§. 22.

Jeżeli prośba czyni zadość przepisom, tudzież po usunięciu dostrzeżonych wadliwości, sąd powiatowy wezwać powinien zapomocą edyktu tych, którzy poczytują się za pokrzywdzonych żadanem od przedsiębiorstwa przeniesieniem gruntów kolejowych do wykazu hipotecznego kolei żelaznej, aby się z roszczeniami swemi zgłosili do sądu powiatowego.

Do tego zgłoszenia się wyznaczyć należy najmniej sześciotygodniowy a najwięcej trzechmiesięczny termin, oznaczając koniec tegoż wymienieniem dnia kalendarzowego.

W edykcie tym wymienić należy grunta kolejowe, które mają być przeniesione, wyrażając oraz jak są oznaczone w rejestrze katastralnym i nazwiska tych, którzy je posiadali bezpośrednio przed przedsiębiorstwem; zarazem nadmienić należy, że prośbę przedsiębiorstwa można przejrzeć w sądzie.

Edykt wywiesić należy w sądzie powiatowym a jeżeli było potrzebnem porównanie z księgami w innym sądzie utrzymywanemi, także i w tym drugim sądzie, a oraz ogłosić go w gminach, w których leżą grunta kolei żelaznej.

Nadto zamieścić należy jednorazowo w gazecie krajowej ogłoszenia urzędowe zamieszczającej, wyciąg z edyktu, w którym nie trzeba wymieniać gruntów z ich oznaczeniami ani też poprzednich posiadaczy, lecz tylko kierunek kolei i gminy przez które kolej przechodzi.

Osoby, od których podług §. 20 potrzeba zasięgnąć oświadczenia, zawiadomić należy doręczeniem przepisanych rubrów z tem dołożeniem, że ich milczenie byłoby uważane za przyzwolenie na przeniesienie gruntów bez ciężarów. Pod względem tego zawiadomienia zachować należy przepisy, dotyczące się doręczania do rąk własnych.

§. 23.

Prawa rzeczowe, dopiero w tym dniu, w którym edykt w sądzie powiatowym, dochodzenia prowadzącym, wywieszono, albo po tymże dniu, na gruntach, do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych zapisać się mających nabyte przeciwko osobom, które takowe przed przedsiębiorstwem posiadały, nie będą uwzględnione w zapisywaniu tychże gruntów do księgi dla kolei żelaznych.

Takie prawa rzeczowe wywierają skutek tylko w tym przypadku i o tyle, o ile grunta owe nie zostaną zapisane do księgi dla kolei żelaznych.

W edykcie na to szczególnie uwagę zwrócić i dzień, w którym edykt ma być wywieszony, wymienić należy.

§. 24.

Prośbę z załączkami (§. 19) zachowywać należy w sądzie powiatowym, gdzie też każdy przejrzeć ją może.

§. 25.

Termin do zgłoszenia się wyznaczony, nie może być przedłużony; przywrócenie do pierwszego stanu w razie uchybienia terminu, nie ma miejsca.

Zgłosić się można pisemnie lub ustnie.

Spóźnione zgłoszenie się odrzucić należy z urzędu.

Względem tych uprawnionych, których najmniej na 14 dni przed upływem terminu edyktalnego, jak to ustęp 6 §-u 22-go przepisuje, nie zawiadomiono, jeżeli od tychże nie nadejdzie oświadczenie przyzwalające, tak postąpić należy, jak gdyby ci uprawnieni wnieśli opozycją.

§. 26.

Na zgłoszenie się, w czasie właściwym uczynione, zarządzić należy przesłuchanie interesowanych.

Takowe może odbyć się na miejscu jeżeli to zdaje się potrzebnem do rozpoznania sprawy.

W toku rozprawy starać się należy, aby się strony na jedno zgodziły.

Jeżeli zgoda nie da się osiągnąć, natenczas roszczenie rozstrząsa się dalej tylko wtedy, gdy zachodzą przypadki wzmiankowane §§. 27—29.

§. 27.

Jeżeli kto zaczepia prawo posiadania gruntów, które przedsiębiorstwo nabyło, albo występuje przeciwko dokładności ich granicy a wystąpienie to nie będzie osłabione przedstawieniem dokumentu, przez władzę administracyjną wydanego a potwierdzającego wwiązanie i posiadanie lub innego wiarygodnego dokumentu, dowodzącego prawowitości posiadania; polecić należy przedsiębiorstwu, aby się postarało o wwiązanie w posiadanie drogą wywłaszczenia.

Ale jeżeli zaprzeczono tylko dokładności nazw i liczb, których przedsiębiorstwo użyło w spisach i mapach dla oznaczenia przedmiotów, wówczas oznaczenia te należy sprawdzić i jeżeli trzeba, poprawić.

§. 28.

Jeżeli kto poszukiwa prawa, z tytułu własności podzielonej lub wspólnej, wyprowadzonego, służebności gruntowej albo innego, wykonywanie prawa własności ścieśniającego prawa rzeczowego do gruntu kolejowego, które to prawo ma być zapisane do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych, a w spisie, który przedsiębiorstwo podało, wcale nie lub niedokładnie jest wyrażone, sprostować należy spis, o ile istnienie prawa, z spółdziałaniem władzy administracyjnej przyznanego, będzie udowodnione protokołem oględzin, lub potwierdzeniem tejże władzy lub o ile przedsiębiorstwo takowe uzna. Jeżeli będzie złożony dokument, odpis takowego zostawić należy w aktach.

§. 29.

Jeżeli ten, który się zgłasza, sprzeciwia się przeniesieniu bez ciężarów gruntu kolejowego nie nabytego drogą wywłaszczenia, a chodzi tutaj o żądanie oznaczone kwotą, sprzeciwienie się to można usunąć zaplaceniem długu. Wierzyciel obowiązany jest przyjąć zapłatę chociażby to nie był jeszcze czas płatności; służy mu jednak prawo osobiste do wynagrodzenia, jeżeli poniósł szkodę w skutek przedwczesnej wypłaty.

Gdy w księdze dla kolei żelaznych ma być zapisana tylko część gruntu obciążonego, sprzeciwienie się przeniesieniu bez ciężarów może być uznane za bezskuteczne, jeżeli Sąd, sprawdziwszy stosunki wartości, przekona się, że pomimo przeniesienia gruntu kolejowego bez ciężarów, bezpieczeństwo ustawowe hipoteki, §-owi 1374 pow. ks. u. c. odpowiadające, nie będzie zagrożone, albo, jeżeli chodzi o inne prawo rzeczowe, że bezpieczeństwo takowego oczywiście na tem ucierpieć nie może.

Jeżeli sprzeciwienie się przeniesieniu bez ciężarów, wyniesione lub za wyniesione uważać się mające, nie może być ani usunięte przez zaplacenienie długu ani zniweczone mocą rozstrzygnięcia sądowego, polecić należy przedsiębiorstwu postaranie się sposobem wywłaszczenia, aby grunt kolejowy przeszedł do przedsiębiorstwa bez ciężarów.

§. 30.

Jeżeli by zaś zgłoszono się z takimi roszczeniami, które podług §§. 27—29 mają być rozstrząsane, a w szczególności, jeżeliby zaczępiono dokumenty nabycia, przez przedsiębiorstwo przedstawione a przepisowi §. 19 odpowiadające, albo, jeżeliby roszczenia w §. 28 wzmiankowane nie zostały całkowicie załatwione, pozostawić należy stronom dochodzenie tych praw w drodze ustawowej przed właściwą władzą.

To jednak dochodzenie praw nie może wstrzymać zapisania gruntów kolejowych do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych.

§. 31.

Gdy termin edyktałny minie, natychmiast odpisać należy z urzędu owe grunta, przedmiot księgi gruntowej stanowiące, względem których nie zgłoszono się z żadnem roszczeniem.

Jeżeli się zgłoszono z roszczeniem, odpisać należy grunta dopiero wtedy, gdy roszczenie czy to ugodzeniem się stron (§. 26) czyli też stanowczem rozstrzygnięciem właściwej władzy, drogą, w ustawie niniejszej wskazaną (§§. 27—29), będzie załatwione, lub gdy się pokaże, iż roszczenie nie może wstrzymać (§. 30) zapisania gruntów kolejowych do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych.

W podobny sposób postąpić należy także pod względem sprostowania wpisów w innych księgach publicznych, gdy takowe będą potrzebne skutkiem zapisania gruntów do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych.

Jeżeli księga publiczna nie jest utrzymywana w sądzie powiatowym, który rokuje o zapisanie gruntów kolejowych do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych, sąd ten skutecznie powinien wpisy potrzebne za pośrednictwem sądu, który księgę utrzymuje.

§. 32.

O załatwieniu zgłoszenia się ma Sąd interesowanych zawiadomić.

Jeżeli orzeczono odesłanie na drogę wywłaszczenia, zawiadomić o tem należy komisarza rządowego, przedsiębiorstwu przydanego.

Zawiadomienie o wpisach do ksiąg publicznych powinno być skutecznie podług istniejących w tej mierze rozporządzeń.

§. 33.

Usunąwszy wszystkie przeszkody, żądanemu zapisaniu gruntów kolejowych do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznej, na zawadzie stojące, skuteczniwszy wykreślenia, jakoteż inne sprostowania w księgach publicznych, odesła sąd przedstawione przez przedsiębiorstwo spisy, które stosownie do kierunku kolei uporządkować a w razie potrzeby sprostować należy, z mapami i odpisami dokumentów, których zgodność z oryginałami powinna być z urzędu potwierdzona, jakoteż i inne akty rokowania, temu Trybunałowi, w którym otworzony został tymczasowy wykaz hipoteczny dla kolei żelaznej.

Dokumenty oryginalne, jeżeli w aktach zostały, zwrócić należy stronom.

§. 34.

Trybunał winien zaraz po nadejściu aktów, ze sądu powiatowego nadesłanych, sprawdzić, czy w rozpoznaniu gruntów kolejowych postąpiono podług

przepisów ustawy a w razie potrzeby polecić sądowi powiatowemu, aby poczynił poprawki i uzupełnienia.

Spisy, przepisom odpowiadające, złożyć należy w wykazie hipotecznym dla kolei żelaznych a mianowicie spis gruntów kolejowych w pierwszej części karty stanu majątkowego kolei, spis praw przywiązanych do posiadania kolei lub poszczególnych gruntów kolejowych w drugiej części karty stanu majątkowego a spis ciężarów przywiązanych do rozmaitych gruntów kolejowych, jakoteż praw służących trzecim osobom z tytułu wspólnej lub niepodzielnej własności, w drugiej części karty ciężarów.

Odpisy dokumentów jakoteż akta, których osnowa stanowi podstawę wpisów, w spisach zawartych, złożyć należy w zbiorze dokumentów.

Mapy stanowić powinny część składową zbioru dokumentów, należy jednak zachowywać je oddzielnie.

Inne akta zachowywać należy w osobnym oddziale registratury trybunału.

b) Dla kolei lub części kolei na których ruch już się odbywa.

§. 35.

Jeżeli na kolejach lub częściach kolei, już w chwili wejścia ustawy niniejszej w moc obowiązującą odbywa się ruch, przedsiębiorstwo winno przedstawić władzy administracyjnej powiatowej spisy i mapy w §. 19 pod liczbami 1 i 2 wzmiankowane, w przeciągu roku po tym terminie.

Takowa zbadać powinna, czy szczegóły, które przedsiębiorstwo podaje, zgadzają się z rzeczywistym stanem posiadania, a w szczególności, czy grunta w spisach i mapach przytoczone uważać należy za grunta kolejowe (§. 2) a następnie spisy i mapy z prawdą zgodne, lub na podstawie wyniku dochodzeń sprostowane, zaopatrzyć potwierdzeniem dokładności.

§. 36.

W przeciągu trzech miesięcy po uzyskaniu od władzy administracyjnej tego potwierdzenia przedsiębiorstwo ma przedstawić właściwemu sądowi powiatowemu potwierdzone spisy i mapy, i prosić o zarządzenie dochodzeń w §. 18 wzmiankowanych.

Jeżeli prośba czyni zadość przepisom, tudzież po usunięciu dostrzeżonych wadliwości, sąd powiatowy wydać powinien edykt w §. 22 wzmiankowany, w którym jednak nie trzeba wymienić każdego z osobna gruntu kolejowego, lecz tylko kierunek kolei i gminy, przez które ta przechodzi.

Edykt ten ogłosić należy w przerzeczonych gminach, tudzież wywiesić go na domu sądowym i zamieścić jednorazowo w gazecie krajowej obwieszczenia urzędowe podającej.

§. 37.

Co się tyczy dalszego postępowania stosować należy przepisy §§. 24, 25, ustęp 1—3; 26, 28, 30, 32, ustęp 1; 33, 34, atoli zamiast §§. 27 i 29 następujące przepisy.

§. 38.

Jeżeli kto zaczepia prawo posiadania gruntów, które przedsiębiorstwo nabyło, albo występuje przeciwko dokładności ich granicy, zbadać należy na miejscu rzeczywisty stan posiadania i spis gruntów kolejowych sprostować, jeżeli potrzeba, podług wyniku tych dochodzeń.

Stronie, której żądania podczas rozprawy podanego, nie uwzględniono, zostawia się poszukiwanie roszezeń w drodze ustawowej przed właściwą władzą, co jednak nie może wstrzymać zapisania gruntów kolejowych do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych.

§. 39.

Jeżeli kto poszukiwa roszezenia do gruntu kolejowego nie nabytego drogą wywłaszczenia, a wywodzi takowe z ciężaru, który nie może być zapisany w wykazie dla kolei żelaznych, zgłoszenie się z takim roszezeniem nie wstrzymuje zapisania gruntu kolejowego do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych.

Stronie zgłaszającej się wolno dochodzić swoich roszezeń do wynagrodzenia na istnieniu ciężaru opartych, drogą procesu przeciwko przedsiębiorstwu.

Ale jeżeli przedsiębiorstwo uznało istnienie ciężaru, zobowiązać należy takowe, aby złożyło odpowiednią rękojmią na pokrycie szkody, zabranieniem gruntu kolejowego zrządzonej, chyba, że sąd powiatowy uzna, iż pomimo zabrania go, ustawowe bezpieczeństwo hipoteki, §-owi 1374 p. ks. u. cyw. odpowiadające, nie jest zagrożone, albo, jeżeli chodzi o inne prawo rzeczowe, iż bezpieczeństwo takowego oczywiście na tem ucierpieć nie może.

c) Pod względem nabytków późniejszych.

§. 40.

Jeżeli przedsiębiorstwo nabywa nowe grunta dla kolei w obrębie sądu powiatowego, w którym dochodzenia w celu rozpoznania gruntów kolejowych już się skończyły, natenczas, o ile grunta nowo nabyte nie mają być dopisane hipotecznie na prośbę przedsiębiorstwa podług powszechnej ustawy o księgach gruntowych, postąpić należy podług przepisów, dotyczących się rozpoznania gruntów kolejowych takiej części kolei, na której ruch jeszcze się nie odbywa.

C. Zamiana wykazu hipotecznego tymczasowego na stanowczy.

§. 41.

Gdy od wszystkich sądów powiatowych nadejdą akta dochodzenia, spisy złożone w dwóch częściach karty stanu majątkowego i w drugiej części karty ciężarów, będą odpowiednio kierunkowi kolei uporządkowane, wykaz hipoteczny będzie zaopatrzony w skorowidz i zamiast że jest tymczasowym, napisze się, że jest stanowczym.

Gdy się skończy postępowanie dotyczące się sprawdzenia stanu ciężarów (§. 16) i gdy wpisy w pierwszej części karty ciężarów, o ile to dla przeglądu jest potrzebnem, będą na nowe karty w porządku, stopniowi pierwszeństwa ciężarów odpowiadającym, przeniesione, należy wykaz oprawić.

D. Przedłużenie terminów.

§. 42.

Terminy w §§. 19 i 35 wyznaczone do wnoszenia próśb o zarządzenie dochodzeń w celu rozpoznania gruntów kolejowych, może ministerstwo handlu przedłużyć, gdy będzie udowodnione, że przedsiębiorstwo nie może ich dotrzymać z przyczyn nie z jego winy pochodzących.

Dla obrębów tych sądów powiatowych, w których założone być mają nowe księgi gruntowe, termin ten może być przedłużony i wtedy, gdy się okaże stosownem przedsięwziąć rozpoznanie gruntów kolejowych jednocześnie z dochodzeniami potrzebnymi do założenia ksiąg gruntowych albo dopiero po tychże dochodzeniach.

E. Środki prawne.

§. 43.

Przeciwko rozporządzeniom, wydanym w postępowaniu tyczącem się założenia ksiąg dla kolei żelaznych, można występować, używając środka prawnego rekursu.

Termin rekursowy wynosi dni 14.

Zresztą będą odpowiednio stosowane przepisy o rekursach w sprawach nie spornych.

F. Zmiana wykazu hipotecznego w skutek utworzenia nowych jedności hipotecznych.

§. 44.

Można żądać połączenia kilku jedności hipotecznych przez dopisanie tychże do jedności zawartej w wykazie hipotecznym, jeżeli różnaitość wpisów, w karcie własności i w pierwszej części karty ciężarów, zawartych, nie stanowi przeszkody prawnej, połączenia niedozwalającej, lub jeżeli takowa nie ma być usunięta jednocześnie z połączeniem.

Wykreślenie części kolei, jedność hipoteczną stanowiącej i utworzenie dla tejże oddzielnego wykazu hipotecznego, może nastąpić wtedy, jeżeli ministerstwo handlu już w koncesyi lub osobnem upoważnieniem dozwoliło takiego podziału na więcej jedności hipotecznych. Wpisy odnoszące się do praw trzecich osób przenieść należy do wykazu nowo utworzonego.

Jeżeli w skutek dopisania lub wykreślenia zmieniają się warunki stanowiące o właściwości trybunału, który ma utrzymywać księgę dla kolei żelaznych, natenczas, jeżeli przedsiębiorstwo za zezwoleniem ministerstwa handlu nie zażąda, aby nie przenoszono wykazu hipotecznego dla kolei żelaznej do innej księgi dla kolei żelaznych, posłać należy wykaz hipoteczny zmieniony, a względnie nowo utworzony, jakoteż części zbioru dokumentów, tyczące się wykazu hipotecznego i inne akta, do tego trybunału, który się stał właściwym.

Przeniesienie wykazu hipotecznego kolei do innej księgi dla kolei żelaznych podać należy do wiadomości zapomocą edyktu, wywieszając takowy w odnośnych trybunałach i zamieszczając go jednorazowo w podającej ogłoszenia urzędowe gazecie kraju lub krajów, przez które przechodzą części kolei w mowie będące.

G. Wykreślenie wykazu hipotecznego dla kolei żelaznej.

§. 45.

Jeżeli kolej, jedność hipoteczną stanowiąca, będzie opuszczona, natenczas na prośbę komisarza rządowego, przedsiębiorstwu przydanego, zapisać należy to rozporządzenie na czele wykazu hipotecznego i tak aby to wpadało w oczy.

Zanotowanie to ma skutek taki, że odtąd nie można już wyjednać wpisania ciężaru tyżącego się jedności hipotecznej.

Jak tylko ograniczenia w karcie własności tudzież ciężary, w pierwszej części karty ciężarów zapisane, zostaną wykreślone, oznaczyć należy wykaz hipoteczny jako wykreślony. Jednocześnie grunta, które jedność hipoteczną stanowiły, o ile dla gmin katastralnych, w których te grunta leżą, istnieją księgi gruntowe a względnie wpisowe (Verfachbücher), przenieść należy z urzędu ze wszystkimi wpisami, które się do poszczególnych gruntów odnoszą i z należąciami do nich częściami zbioru dokumentów, tudzież innymi aktami, do ksiąg gruntowych, miejscowemu położeniu odpowiadających a względnie do ksiąg wpisowych.

Wykreślenie wykazu hipotecznego kolei żelaznej, jakoteż przeniesienie gruntów do ksiąg gruntowych a względnie do ksiąg wpisowych, podać należy do wiadomości zapomocą edyktu, wywieszając takowy w trybunale, w którego księdze kolejowej wykaz hipoteczny kolei żelaznej był zapisany, jakoteż w sądach, do których teraz należy sądownictwo rzeczowe nad poszczególnymi gruntami, tudzież zamieszczając takowy jednorazowo w podającej ogłoszenia urzędowe gazecie kraju lub krajów w których wzmiankowane sądy mają siedzibę.

II. O prawach hipotecznych na kolei żelaznej i o zabezpieczeniu praw posiadaczy obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa.

I. Ograniczony skutek prawa zastawu nabytego na kolei żelaznej.

§. 46.

Ciężary i prawa, w rozpoznaniu gruntów sprawdzone, albo później za zezwoleniem rządu przyznane, przedmiot drugiej części karty ciężarów stanowiące, idą przed prawem zastawu, nabytem na jedności hipotecznej, do wykazu hipotecznego dla kolei żelaznej, zapisaniem. Pierwszeństwo to ma miejsce i wtedy, gdy rzeczony ciężary lub prawa nie były jeszcze wpisane w czasie dochodzenia prawa zastawu.

§. 47.

W używaniu dochodu, osiągniętego z sekwestracji sądownie lub drogą administracyjną, zarządzanej, jakoteż w dzieleniu ceny wziętej ze sprzedaży przedsięwziętej w skutek upadłości lub w celu egzekucyi, idą przed wierzytelnościami hipotecznymi, do wykazu hipotecznego kolei żelaznej wpisanymi, te

wierzytelności, które powstały w skutek czynności potrzebnych do wykonywania zwyczajnego ruchu na jedności hipotecznej za hipotekę służącej (wydatki ruchu), albo których przedmiotem są sumy, które z tytułu wzajemnych stosunków komunikacyi publicznej pobierane są dla innego tego rodzaju zakładu ale jeszcze nie zostały mu odesłane (należności obrachunkowe).

Wierzytelnościom tym służy jednak pierwszeństwo tylko o tyle, o ile takowe powstały nie pierwiej jak na rok przed sekwestracją, przymusową sprzedażą lub ogłoszeniem upadłości.

Pierwszeństwo przyznane wydatkom ruchu i należnościom obrachunkowym, służy także wierzytelnościom w §. 39 wzmiankowanym, jeżeli takowe nie zostały już zabezpieczone.

Wierzytelnościom w przepisach powyższych wzmiankowanym, służy w stosunku wyższe do siebie równy stopień pierwszeństwa.

2. Zabezpieczenie praw właścicieli obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa.

§. 48.

Jeżeli przedsiębiorstwo kolei żelaznej przed wejściem ustawy niniejszej w moc obowiązującą wydało udziałowe zapisy dłużne, na właściciela opiekujące, lub które można przenosić na innych zapomocą indossu, i w takowych, albo w osobnym dokumencie, dało zapewnienie, że kapitał zakładowy albo dochody z całego jego majątku albo z jego całego majątku nieruchomego albo z pewnych oznaczonych nieruchomości, są odpowiedzialne za wykup lub oprocentowanie, albo, że dochody lub sumy przez Rząd zagwarantowane, mają być użyte przede wszystkim na wykup lub oprocentowanie; natenczas właścicielom takich udziałowych zapisów dłużnych (obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa) służy prawo zastawu na wszystkich nieruchomościach, do których odnosi się dane zapewnienie, a które przedsiębiorstwo posiada w czasie proszenia o wpis hipoteczny prawa zastawu; co się zaś tyczy nieruchomości, na których nie można nabyć prawa zastawu zapomocą wpisu hipotecznego dla braku księgi do tego zdanej, stanowi o rzeczy czas, w którym prawo zastawu będzie na nieruchomościach nabyte w inny ustawowy sposób.

Porządek pierwszeństwa kilku praw zastawu, na mocy tego przepisu nabytych, zależy od chwili w której dano zapewnienie, jeżeli wówczas gdy dług powstał, nie był uzasadniony inny stosunek pierwszeństwa.

§. 49.

W przypadku, do którego odnosi się §. 48, przedsiębiorstwo, prosząc o sporządzenie tymczasowego wykazu hipotecznego, prosić powinno jednocześnie o wpisanie prawa zastawu w celu zabezpieczenia praw właścicieli wydanych obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa, na jedności hipotecznej, stanowiącej przedmiot tego wykazu hipotecznego, a zarazem załączyć potwierdzenie komisarza rządowego, przedsiębiorstwu przydanego, że prośba odnosi się do wszystkich obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa, które przedsiębiorstwo wydało. Jeżeli prośby takiej nie przedstawiono, wykaz hipoteczny tymczasowy może być tylko wtedy otworzony, gdy będzie złożone potwierdzenie komi-

sarza rządowego poświadczające, że przedsiębiorstwo nie puściło w obieg żadnych obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa.

Jeżeli zapewnienie dane przez przedsiębiorstwo odnosi się także do innych nieruchomości, komisarz rządowy może polecić przedsiębiorstwu, aby w terminie do tego wyznaczonym postarało się o hipoteczne wpisanie prawa zastawu na tych nieruchomościach, w celu zabezpieczenia praw właścicieli obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa. Jeżeli przedsiębiorstwo nie spełni tego polecenia, komisarz rządowy zarządzić powinien ustanowienie spólnego kuratora do zastępowania właścicieli obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa, którego zadaniem będzie poczynić stosowne kroki, dla postarania się o wpis hipoteczny prawa zastawu.

Do prośby o wpis prawa zastawu dołączyć należy we wszystkich przypadkach potwierdzenie komisarza rządowego, jako szczegóły stanowiące o wpisie są dokładne i zupełne, mianowicie co się tyczy wysokości długu jeszcze istniejącego.

§. 50.

Po wejściu ustawy niniejszej w moc, obowiązującą nie wolno wydawać obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa, przed zahipotekowaniem prawa zastawu na całości hipotecznej, na hipotekę przeznaczoną a stanowiącej przedmiot wykazu hipotecznego.

Jeżeli na zabezpieczenie obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa, oprócz tejże jedności hipotecznej, przeznaczone są i inne dobra nieruchome, na których hipoteczne prawo zastawu może być nabyte, takowe prawo zastawu powinno być wpisane na tychże dobrach w taki sam sposób, przed wydaniem obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa.

§. 51.

Komisarz rządowy, przydany przedsiębiorstwu kolei żelaznej, czuwać powinien, ażeby postępowano podług przepisów dotyczących się wydawania i wykupu w mowie będących obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa, a w szczególności, ażeby ilość wydanych obligacyj z prawem pierwszeństwa nie przekraczała granicy w tychże przepisach określonej.

§. 52.

Przepisy ustawy niniejszej, dotyczące się hipotecznego zabezpieczenia praw zastawu nie naruszają innych praw właścicieli obligacyj kolejowych z prawem pierwszeństwa a w szczególności praw, które mają do dochodów przez Rząd zagwarantowanych.

III. Postanowienia końcowe.

I. Nadzór nad przedsiębiorstwami.

§. 53.

Komisarze rządowi, przedsiębiorstwom kolei żelaznych przydani, czuwać nad tem powinni, aby przedsiębiorstwa dopełniały zobowiązań, które na nie wkłada ustawa niniejsza.

Jeżeli sąd postrzeże, że przedsiębiorstwo zaniedbuje się w dopełnianiu swoich obowiązków, powinien zawiadomić o tem komisarza rządowego.

Na przedsiębiorstwa, które nie czynią zadość swoim zobowiązaniom a w szczególności poleceniom od sądów albo od władz administracyjnych odbieranym, może władza nadzorcza nakładać grzywny aż do sumy 2000 złotych, i używać środków przymusowych innego rodzaju jakich prawo pozwala rządowi używać w wykonywaniu nadzoru nad przedsiębiorstwami kolejowemi.

2. Opłaty.

§. 54.

Czynności urzędowe, tyżące się sporządzenia wykazu hipotecznego dla kolei żelaznych, są wolne od stępli i opłat.

Z tego powodu wszelkie protokoły, wygotowania podania i załączki są wolne od stępli i opłat, o ile służyć mają jedynie do przewodu postępowania ustawą niniejszą urzędzonego z wyłączeniem rokowań toczących się na drodze prawa.

Wpis prawa zastawu nie podlega opłacie hipotecznej oprócz powyższego przypadku i wtedy, jeżeli następuje na podstawie danego na piśmie przed wejściem ustawy niniejszej w moc obowiązującą, zabezpieczenia odpowiedzialności majątku nieruchomego przedsiębiorstwa kolei żelaznej.

Grunta kolejowe, których przeniesienie do innych ksiąg publicznych zarządzi sąd z urzędu na podstawie §. 45, będą przenoszone bez opłaty; toż samo tyżyczy się przeniesienia stanu ciężarów z tej samej przyczyny, jeżeli oraz nie ma być wpisana zmiana osoby uprawnionej.

Pod względem zakresu przedmiotów których wartość uwzględniać należy w wymiarze równoważnika należytości, przepisy ustawy niniejszej nie zaprowadzają żadnej zmiany.

3. Przepis wykonawczy.

§. 55.

Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Wykonanie tejże porucza się ministrom sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, handlu i skarbu.

Budapeszt, dnia 19 maja 1874.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w.

Lasser r. w.

Banhans r. w.

Glaser r. w.

Pretis r. w.